

Hoete per
s.

// Sins que us ho mani el con-
seller en cap no enjuguin
les armes.

// Jo no la deixaré sinó ab
la vida.

Actes 1° y 3°

144
per Jofre

Joan Dalla.

Laya.

Hoete per

- // Ola, nois!
- // No passará d'avui la pobra.
Des foc i manxa.
- // Que hi ha?
- // ²Els malehits!
- // ¹Mai! Primer morir tots. El
dia que va caure la bomba
que va fer a trossos al pare, i a
aquest li va pendre un braç,
aqui mateix ell m'ho deia;
rendirnos, mai, Laya; primer

A. 2321-N

calor foc a les cases i morim
tots dintre.

- // Jo tinc esperances de que en
sortirem, perque Santa Eula-
ria farà un miracle.
- // Hoixó es mentida, que no les
port ningú, i si no venen
auxilis de Mallorca patirem
fam: pero no ens rendirem,
malviatje!
- // No me l'anomenis mai al
Coronel Ferrer, que jo veic que
ens es traydor, i no voldria

mai tenirlo davant.

- /// Com te faria pujar? Venente tu al enemic, que ell em penso que ja ho està de venut. Y tothom s'ho pensa. Y el dia que jo sapiga que tens tractes amb aquets lladres i assassins de casa nostra, haurém renjit per sempre. Primer mota que casada amb tu. Y abans potser jo mateixa et treuria del món. Sob els que van matar al pare. Francisco, fem

feyna.

- /// Senyal que les fan servir.
/// Que porteu, Olay?
/// Si, Francisco. E'hi veus amor?
/// Entre tu i jo.
/// El pare era el millor daquer que hi havia, i jo, encara que dona, n'apendré amb en Francisco, ~~qui era un bon fadrí de casa~~ perquè no els hi faltin armes als nostres. Ells són deu per cada hu de nosaltres, però

els nostres Kenen mes brah's.

Veritat, Blay?

- // Si. I si cal hi aniríem les dones i tot.
- // El pare sempre ho deia que tu eras el millor fadri que tenia, pobre Francisco!...
- // Donam l'eyna, Blay!
- // Vés-hi, Gervasi, vés-hi, i vivant-ho a dir.
- // May! May!
- // Ves, Gervasi, ves.
- // Doncs també el farem nosaltres

un vaítot.

- // ¡Si si entressin avui els somatents del marquis de Coal, que son molts centenars, i ja es troben molt aprop.
- // Bics tan fort com puc!
- // Jo crec que entrarien avui.
- // Déixal estar en Gervasi, que no sembla sinó que s'alegra de les nostres desgracies. Com que s'escolta al coronel Ferrer que ho ven tot negre.
- // Me n'hi vaig per, si li tiran,

avrossegarlo.

// Digas.

// Molts di'aquets valents. Digas-
ho tu mateix: valents.

// No els hi diguis cobarts, per Déu.

// ¿Tú potser també voldries ca-
pitular?

// Vèsten del meu davant.

// Be prou que ho sabem! ¿re-
gons es ven venir avui seria
petjor.

// La fam rai! A quantarla.

// Si. ¿Vós no sou en Joan

Dalla de Muria?

// Oh, es mort el pobre pare!

// Va caure una bomba aquí a
casa, i el pare... Tant debó m'ha-
gués mort a mi per conte d'ell,
perque jo no serveixo per res
i ell matava enemics cada
dia.

// ¿Tan content qu'estava el dia
que va morir! Perque el dia
avans havia fet un acte de
valor que fins el Conseller en
Cap l'havia abraçat aquí mateix,

que el va venir a veure al
saber-ho. Doncs si; anàvem a
perdre molt terreny. Els ene-
mics habien esbotzat la mura-
lla i sens habien apoderat d'un
lloc que'ns perjudicava molt.
Els nostres ja es retiraven, cedint
el pas als d'en Felip, quan el
meu pare se'ls hi posà davant
encarantse amb l'oficial que
els comandava i engegant l'ar-
ma contra d'ell. Ah tanta
sort, que'l tombà d'esquena

149
deixant-lo mort en sec. Y els
que el seguien varen perdre el
coratge, cobarts! Y avançà el
meu pare ab els nostres. Y
seguien tirant i ells fugint,
perduda l'esma, cayent can-
bé tots i rematant-los nosaltres!
Quin munt de morts! - deia
el pare al contar-ho! Ah, si
no hagués caygut a casa la
malehida bomba, quines coses
hauria conseguit lo meu pare
per la nostra Catalunya. Ah

mi em desespera, i a cada
nou combat, al veure com els
enemics avancen, jo em dic
rabiosa, mossegant-me els
llavis ~~desesperada~~ desesperada:
Soh si el pare fos viu! Soh si
el pare fos viu! ... No; no hi se-
rien, no, alli hont són arvis,
els enemics de casa nostra.

- /// Be nen, té, un tros de pa.
- /// Menja, nen, menja.
- /// Beniu vos, que me'n queda
un tros.

- /// Mal cor! Beniu.
- /// Beniu. Y ara menjeu. Y ser-
viusen bé, qu'era del pare.
- /// Beniu la vostra arma. Y val-
ga la bona voluntad.
- /// Dorm aqui si pots fill meu.
Jo no puc tancar els ulls.
- /// Seyen al menos, bon home.
- /// No crideu que el noi es va
adormint.
- /// Soi, desperteu-lo, que pateix!
- /// Y com va ser que el penjaren al
vostre fill?

- // Els assessins!
- // Em tranquen el cor ab lo que heu contat. Una bomba ha mort al meu pare, i ara m'heu enterrat, com llavors ab la meua desgracia.
- // Quedeu-vos aqui ab en Severet, i tots plegats aconsolarem les nostres penes.
- // Això sí.
- // ¿Perquè no el deixavau al poble aquest nen?
- // La campana!

- // Joan; ja ho veieu: arribar i moldre.
- // Sí, Severet.
- // Francisco, emportate'l dintre.
- // Zeniu: tot era del pare.
- // Està ferit.
- // Entréu-lo a casa!

Nocte 3er.

- // Francisco!
- // Vine a resar una estona!
- // Torui fa un any que'ns va caure la bomba que matà al

pare i a tu t'arrencia el braç.

No te'n recordes qu'era avui?

// Si: en aquesta hora. Tu i el
pare acabavau de pulir una
daga pel ~~el~~ conseller en cap.
No es això?

// Doncs l'hem d'acabar jo i tu.

// Doncs jo l'acabari sense tu, que
ja en sabré ara.

// Tu no te'n anirias mai
d'allà hont jo siga, pobre Fran-
cisco! I en quant a nostre
casament, veurém com anirà

encara.

// Felices? Hont es ara en Gervasi?

// És que m'han dit que en
Gervasi ha sigut traïdor a Bar-
celona, i fins m'acaben d'asse-
gurar que està treballant ara
a la Seu perquè avui mateix
se'l juga cantar el Te-Deum
d'en Berwick. I si es veritat,
jo per això no hi passo. Que
ho sabs tu? ... Digam-ho si
ho sabs!

// Mira: tant decidida que venia

a pregar per l'ànima ~~de~~ del pa-
re, i ara, per por de trobar a
en Gervasi, no goso entrar a
la seu.

// No; no. Honem'hi ara.

// És que hi ha en Gervasi. veritat

// Bens l'ànima d'el. Tu sabs
alguna cosa, i encara m'ho
amagas. Mes no et val, perquè
ara ~~no~~ surt. No li diguis que
soc aquí.

// Gervasi!

// Si. Torní fa un any que van
matar al pare, i vine a resar.

Vols venir ab mi?

// Si: tens d'estar per en Berwick,
que aviat arribarà pera pregar
al seu Deu, que no deu ser pas
el Deu nostre.

// Parla, clar, home! Jo ja m'ho
temia, i m'ho habien dit. Però
jo no ho volia creure que t'
havies empassat als enemics nos-
tres. I fins m'habien assegurat
que mentres durà el siti servies
d'espia a les ordres secretes d'aquest
traidor ben provat que es diu

Llover.

// En Francisco mai me'n ha dit res de tu. Tomb això, vina amb mi a la Sen ora. I si no vens, ja vindrà en Francisco. Tonem!

// Tonem, Francisco; anem.

// No et moquis, i si em vols bé, entrana d'una vegada.

// Digas. Digas.

// I tu et vols casar amb mi i dius que m'estimes?

// Oh, quina vergonya!

// Ho parlat!

// I qui t'ha dit que jo vulga sortir de ma pobresa horrada apartant-me dels meus vehins de tota la vida? Jo sempre seré com he nascut i com m'han fet els meus pares.

El meu pare m'ho va dir al morir. "Laya, sigas sempre mesta encara que jo no siga al món. Jo et veuré desde el cel i vetllaré per tu. I al Francisco, que es desagnava al costat seu, li va

dir: Si vius, Francisco, no
abandonis mai a la meua filla.

// Si, ja ho sé, Francisco.

// Lo que has de fer es apartarte
de mi per sempre.

// Jo amb tu no ho seria de felicitat,
perque avui em repugnes i em
fa vergonya d'haverte estimat
tant. Ves pel món: ves ab els
traïdors, que prou ne trobaràs,
i dónals-hi aquest amor que
es ven per un grapat de mone-
da, molta d'ella, robada a

155
nostres llars.

// No: deixam.

// Se'n anirà amb mi.

// Deixal!

// ~~Heu~~ Corriem! que's maten!

// Aquest home que vols matar
serà el meu marit. Tornem,
Francisco!

// S'està movent!

// Serà fill meu!

